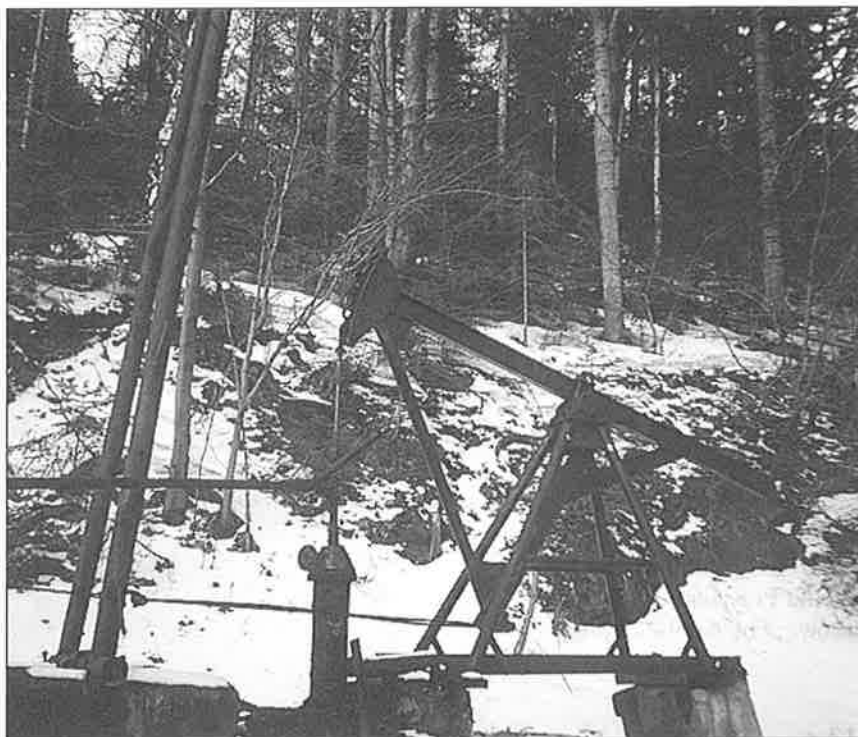

ROCZNIK

RYMANOWA ZDROJU

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ RYMANOWA ZDROJU

1998
TOM IV

FOT-ART'94

Elżbieta Tomkiewicz

WIARA I ŹRÓDŁA – PERŁY RYMANOWA ZDROJU

Z pamiętnika Anny

Kilka miesięcy przed rokiem 2000 Rymanów Zdrój obchodzi jubileusz – 25-lecia Parafii. Wszystko ma swój początek. Dlatego też zwróćmy się myślami wstecz; do roku 1876, gdy trysnęło dziesięjsze „źródło“ Rymanowa.

„...A więc rzecz była pewna, Bóg dawał nam w miłosierdziu swoim dar wielki, który należało obrócić na ulgę i pomoc cierpiącej ludzkości...“¹ – czytamy w pamiętniku hr. Anny Potockiej – i dalej pisze „Staś uroszyście mi to przyszedł oznajmić i dodał te pamiętne słowa, które żałuję, że wyryć nie dałam nad źródłami: Zdaje się, że tu będzie źródło majątku dla naszych dzieci i dla tej okolicy biednej; ale gdyby się ono stać miało źródłem zepsucia, zgorzenia, obniżenia wiary i obyczajów dla tutejszego zakątka... o! Niech Bóg da, niech się raczej schowa pod ziemię!...“²

Dzień po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny 16 sierpnia trysnęły źródła wód, które uleczyły wielu i leczą do dziś.

“...wieluż tych biednych kalek, o kulach przybyłych z ranami, wyjeżdżało uzdrowionych i u stóp Matki Bożej nad źródłami stojącej, z której rączek jak strumieniami łask lała się woda mineralna, zostawiało swe kule!...“³

Anna Potocka była kobietą wielkiego ducha. Wiedziała, że należy nie tylko ciało leczyć, ale równocześnie dusze. Dbała bardzo gorliwie o tę sferę życia dla swoich gości – kuracjuszy.

“Jakże miły był widok tych dzieci szeregami idących w wojskowym porządku na Mszę św. niedzielną do zakładowej kaplicy, czy do kąpielni, czy na wycieczki!

Kaplica mieściła się najpierw w sali pierwszego domu jaki wybudowaliśmy, potem postawiłam prowizoryczną prostą kaplicę z drzewa i długie lata była ona pociechą strapionych i przytuliskiem dusz cierpiących.“

“Wiele też balsamu moralnego spłynęło i łask w tej kapliczce i przez konfesjonał i przez pracę apostołską tych zacnych kapłanów, którzy nie omieszkali wyzyskiwać czasu pobytu w Rymanowie na chwałę Bożą i pożytek dusz.“⁴

Dalej czytamy – „...Nieraz patrząc na ten zakład wieczorami, gdy światła gasły, chodziłam z różańcem

pod gwieździstym niebem i krzyżykiem kreśliłam prosząc Boga o nawrócenie tych, którzy byli z dala od niego i dziękowałam Bogu, że nam dał tak piękne pole do działania i możliwość niesienia ulgi w cierpieniach ciała, a nieraz i duszy...“⁵

Na koniec wspomnień z przełomu wieku XIX i XX warto przytoczyć ostatnie słowa z pamiętnika Anny Potockiej – jej przesłanie do swoich dzieci, wnuków i prawnuków ...“ całym sercem ukochaliśmy piękną tę krainę, jej ducha i jej tradycje. Z pomocą dobrych ludzi pozwolił nam Bóg utrzymać się w tym gnieździe kochanym i sprawdziło się to, co mówi ostatnia zwrotka pieśni Konfederatów Barskich, a co pragnęłabym by, było hasłem dzieci moich wyrosłych na tej ziemi, wnuków i prawnuków:

*Nie złamie nas głód ni żaden frasunek
Ani zholdują żadne światła holdy
Bo na Chrystusa my poszli werbunek
Na Jego żoły“⁶*

Można by powiedzieć, że hr. Anna Potocka położyła „kamień węgielny“ pod dzisiejszy kościół jak też życie duchowe w naszej parafii.

***

Budowę kaplicy zdrojowej ukończono w 1926 r. – w roku śmierci Anny Potockiej. W tym miejscu raz jeszcze sięgnijmy do pamiętnika – „... Fundamenta kaplicy czekały możliwości dalszej budowy. Na krzyżu, który tam stał, przybita była skarbonka. Przed przyjazdem arcyksięcia skarbonkę ową pomalowano jasno i widocznie. Gdy ostatnie wozy odeszły, różne osoby domowe, które miały wielką nadzieję, że tacy wielcy panowie, jacy są przy arcyksięciu, doznawszy takiego przyjęcia musieli duże ofiary dać na kaplicę, pobiegli do skarbonki; ale zawód był wielki, gdyż zaledwie parę szóstaków tam było. W ręce dyrektora zakładu złożył jednak arcyksiężę 500 zł...“⁷

*Chór. Pośrodku Stella Bożencka,
z lewej Antoni Zajęc.*

Do roku 1939 kaplica zdrojowa stanowiła miejsce modlitwy tylko dla kuracjuszy. Msze św. odprawiane były wyłącznie w sezonie letnim. Odprawiali je księża przebywający w Rymanowie na kuracji.

***

Podczas okupacji w świątyni gromadzili się żołnierze i ludność z okolic.

Pierwszym rezydentem po II wojnie został ks. Józef Drybała. W roku 1957 kapelanem został mianowany ks. Franciszek Penar. Młody, energiczny duchowny rozpoczął tworzyć podwaliny przyszłej „Parafii“.

Ks. Franciszek zaszczeplił „iskrę Bożą“ w sercach dzieci poprzez różne formy takie jak: jasełka z okazji Bożego Narodzenia, chór dziecięcy i inne.

Siostra zakonna Józefa Pitala długie lata śpiewała podczas Mszy św. oraz uczyła śpiewu dzisiejsze pokolenie czterdziestolatków.

W latach 60. przez dwa lata istniał chór pod dyktando Stelli Bożenckiej – śpiewaczki operowej. Był to chór kobiet. Warto tu wspomnieć, że były to zapracowane matki i żony. Godziły jednak dzielnie pracę zawodową, wychowanie dzieci, pracę w polu z działalnością na rzecz wspólnoty Kościoła.

Na przełomie lat 60. i 70. ks. Franciszek Penar trzymał się jednocześnie wyposażeniem i remontem

Po Jasełkach, 1971 r.

budynku kościoła. Z ważniejszych wyposażań to: ołtarz główny i dwa boczne, ambona, dwa dzwony oraz stacje „Drogi Krzyżowej.“ Twórcą rzeźb w ołtarzach bocznych jest Władysław Kandefor – rzeźbiarz z Iwonicza Zdroju. Natomiast płótna olejne „Drogi Krzyżowej“ wykonał Franciszek Lipiński z Rzeszowa.

W 1970 roku wybudowany został chór muzyczny, a w 1971 umieszczono na nim organy 14-głosowe, wykonane przez firmę Truszczyńskich w Warszawie.

W tym okresie wszelkie uroczystości i święta mieszkańcy już niemałego Rymanowa Zdroju przeżywają w oddalonym o 4 km Rymanowie mieście.

Pamiętamy: piąta godzina, świt, pierwsze promienie słońca wychodzą zza gór, a my całymi rodzinami z radością idziemy w Niedzielę Wielkanocną do kościoła w Rymanowie mieście na uroczystość rezurekcyjną. Choć poranek zimny, ale nam ciepło i rado-

*Po oktawie Bożego Ciała s. Józefa Pitala
i ks. Franciszek Penar.*

śnie, wszakże idziemy do pustego grobu Pana Jezusa aby później powiedzieć – Chrystus zmartwychwstał.

***

I przyszedł rok 1974. Wielka uroczystość dla mieszkańców Rymanowa Zdroju, Deszna i części Posady Górnej.

Dnia 3 lutego 74 r. J.E Ks. Bp Ordynariusz Ignacy Tokarczuk specjalnym dekretem ustanawia w Rymanowie Zdroju samodzielną placówkę duszpasterską.

Powstaje Parafia pod wezwaniem św. Stanisława Bp. Męczennika, a ks. Franciszek Penar zostaje pierwszym proboszczem.

W 1978 roku zostaje wykonana polichromia kościoła. Twórcą wielobarwnych malowideł zdobiących ściany jest artysta malarz Kazimierz Florek z Sanoka. Malowidła przedstawiają tajemnice radosne i chwalebne różańca. Umieszczone są po jednej i drugiej stronie nawy głównej. Na łukach wiodących do bocznych kaplic – sceny z życia Chrystusa. W kaplicach

*Dzieci Maryji – Oplątek, 1998 r.
Wśród dzieci od prawej: ks. Feliks Paściak – pro-
boszcz, ks. Jan Smoła – wikariusz, s. Józefa Drozdek.*

bocznych upamiętniono dwa wydarzenia historyczne: 1000–lecie chrztu Polski i 600–lecie Diecezji Przemyskiej.

Należy jeszcze wspomnieć o witrażach. „W czasie działań wojennych – opowiada ks. Franciszek Penar – wojska niemieckie wysadziły most na rzece Tabor. Na skutek silnego podmuchu, witraże od strony południowej wypadły. Wprawiono wówczas zwykłe szyby. Po wykonaniu polichromii udaje się wstawić nowe witraże. Wykonuje je firma pana Paczki z Krakowa. Trzy są według starych wzorów, dwa natomiast są inne. Jeden przedstawia Matkę Bożą Częstochowską, drugi natomiast poświęcony jest Ojcu św. zawiera on herb papieski i datę wyboru papieża – Jana Pawła II.

W naszej wędrowce w przeszłość dochodzimy do lat 80. Rok 1981 – tragedia narodowa. Życie wspólnotowe i religijne ożywia się i skupia wokół Kościoła. Biegnie dwoma torami. Kościół krzepi ducha jak i wspomaga materialnie. Ksiądz Proboszcz rozdaje dary płynące z zachodu. Nie było wówczas innej instytucji tak godnej zaufania. Wszelka pomoc przechodzi więc przez duchowieństwo – ostoję polskości i tradycji narodowej.

Po paru latach czas względnie się stabilizuje. Rytm życia wyznaczają: chrzty, śluby, święta parafialne, I Komunie św.

W tych latach odbywają się rekolekcje wielkopostne, które głoszą: ks. Ferdynand Michalski z Przemysła (1984 r.), ks. Tadeusz Warzybok (1985 r.), ks. dziekan Stanisław Podraza z Krynicy Górskiej (1986 r.), ks. Józef Niżnik (1987 r.).

Jest to okres, w którym do Parafii Rymanów Zdrój przychodzą pierwsi wikariusze. W roku 1983 ks. Michał Rurak, ks. Andrzej Parylak (1985 r.), ks. Stanisław Ruszel (1987 r.), ks. Stanisław Jamrozek (1989 r.) – obecnie jest w Rzymie, oraz ks. Bogusław Ruśnica (1992 r.). Prowadzili oni katechizację dzieci i młodzieży i każdy z nich pozostawił po sobie jakąś część zbliżającą do Boga.

Rok 1989 jest szczególny – w kronice parafialnej czytamy: „... rekolekcje parafialne odbyły się 3–7 marca. Nauki głoszone były przez ks. Józefa Zielonkę z Tarnowa.

Rozpoczęły się obrady „okrągłego stołu“ (...) powstał nowy rząd. Czy spełni oczekiwania Narodu? Czy potrafi podźwignąć kraj z głębokiego kryzysu gospodarczego i moralnego?... Nowy rok szkolny rozpoczyna się wprowadzeniem religii do szkoły.“⁶

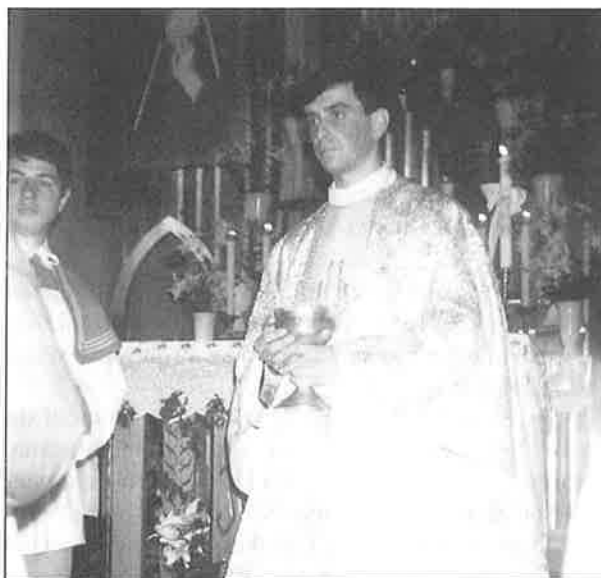
***

Lata 90. obfitują w wydarzenia i uroczystości religijne. I tak w 1992 roku z inicjatywy ówczesnego dyrektora Uzdrawiska Władysława Jurczaka zostaje intronizowana w pijalni zdrojowej figura Matki Bożej. Odbyło się wówczas uroczyste poświęcenie. Honorowym gościem na uroczystości był hr. Ignacy Potocki.

W tym samym roku 8 grudnia zostaje założone Arcybractwo Straży Honorowej Najświętszego Serca Pana Jezusa i Maryji. Zelatorką „arcybractwa“ jest Bronisława Trygar. „...na początku było nas pięćdziesiąt – opowiada pani Bronisława – szkoda tylko, że tak mało jest młodych osób – dodaje. Oprócz modlitwy zajmowałyśmy się wystrojem kościoła z okazji świąt czy uroczystości.“

Rok 1994 to wizytacja ks. Bp. Stefana Moskwy oraz pierwsze prymicje naszego rodaka. Uroczystość ks. Piotra Śliwki odbywa się 29 maja. Ks. Prymicyjał pochodzi z Deszna. Studia ukończył w Seminarium Księży Chrystusowców w Poznaniu. Uroczystość prymicyjna – jak podaje kronika – była piękna i radosna. Kaznodzieją był ks. Rektor Seminarium.

I tak kończy się pewien okres w życiu młodej parafii pod rządami pierwszego proboszcza ks. Franciszka Penara.

Uroczystość prymicyjna – ks. Piotr Śliwka.

***

Dnia 20 lipca 1995 r. Parafię Rymanów Zdrój obejmuje ks. Feliks Paściak pochodzący z Hyżnego koło Rzeszowa. Jednocześnie do Rymanowa Zdroju przychodzi wikariusz ks. Jan Smoła z Tarnogóry.

Życie duchowe i wspólnotowe zaczyna rozwijać się dynamicznie. Ks. Proboszcz Feliks Paściak powołuje Radę Parafialną. Działalność charytatywną i kulturalną rozpoczyna Akcja Katolicka, której prezesem jest Małgorzata Śliwka. Z ważniejszych inicjatyw Akcji Katolickiej to: zbiórka pieniędzy na Stocznnię Gdańską, spotkania z Mikołajem, stała opieka nad wielodzietnymi rodzinami. Ostatnio, bo w styczniu br. został zorganizowany I Przegląd Piosenki Religijnej i Patriotycznej pod nazwą „Niechaj Polska zna jakich synów ma“. Była to impreza z udziałem dzieci ze szkół podstawowych Deszna i Posady Górnej oraz dzieci i młodzież przebywającą na leczeniu w Rymanowie Zdroju.

Duży wpływ na formację duchową dzieci mają siostry ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo (Szarytki). Przełożoną jest s. Bożena Król, która również katechizuje dzieci przewlekłe chore w sanatorium Zimowit (siostry Szarytki przyjechały do Rymanowa Zdroju w 1963 r. i zamieszkały w willi Jasna, którą zakupiły rodzone siostry Bronisława i Jadwiga Konik. Ową willę przeznaczyły później dla Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia).

8 grudnia 1995 roku odbywa się uroczystość przyjęcia dziewcząt do stowarzyszenia „Dzieci Maryji“, które to prowadzi s. Józefa Drozdek. Dziewczynki uświetniają uroczystości i święta. „Prowadzą żywy różaniec jak również dużo pomagają mi w kościele – opowiada – s. Józefa. Przez cały październik 1998 r. dziewczynki modliły się na różańcu oraz ofiarowały drobne umartwienia dla Ojca Świętego, a z okazji 20-lecia Pontyfikatu wysłały życzenia. W odpowiedzi dostałyśmy list z Watykanu“.

Siostra Józefa zajmuje się również wystrojem kościoła na wszelkie święta i uroczystości religijne. Trzeba tu jeszcze dodać, że w tym wszystkim pomaga im s. Maria Róg, która służy swoimi umiejętnościami kulinarnym.

Formację duchową chłopców pod nazwą Liturgiczna Służba Ołtarza prowadzi natomiast ks. Proboszcz.

Od 1996 roku przy Parafii odbywają się spotkania w klubie A.A. Tutaj przez modlitwę i wspieranie się nawzajem oraz opiekę duchową ks. Proboszcza wielu odnalazło się w życiu.

W chronologii wydarzeń wróćmy na moment do roku 1992. Powstaje wówczas grupa modlitewna, której założycielem był ks. Bogusław Ruśnica, a obecnie opiekunem duchowym jest ks. Jan Smoła. W roku 1996 odbywają się rekolekcje ewangelizacyjne oraz tygodniowe rekolekcje w Odrzykoniu. Owocem owych rekolekcji jest powstanie tzw. Kręgów Rodzin

oraz grup modlitewnych. Opiekunami duchowymi są ks. Feliks Paściak i ks. Jan Smoła. Członkowie kręgów i grup uczestniczą w formacji duchowej poprzez comiesięczne trzydniowe rekolekcje w Zboiskach, Prusieku, Hyżnym i Rymanowie Zdroju. Tematem rekolekcji są sakramenty św.

W tym samym roku z inicjatywy ks. Feliksa Paściaka powstaje 31 róż rodzinnych. Od tej pory praktykowana jest w rodzinach modlitwa różańcowa w intencji rekolekcji, które mają odbyć się w październiku 1997 r.

Rok 1997 to czas błogosławiony dla Ziemi Krośnieńskiej jak i dla naszej parafii – wizyta Papieża Jana Pawła II. Podczas homilii w czasie Mszy Świętej kanonizacyjnej błogosławionego Jana z Dukli Ojciec św. wypowiedział znamienne słowa „...**Dzisiaj naszej Ojczyźnie potrzebny jest katolicki laikat, apostołstwo świeckich, ów Boży Lud, na których czeka Chrystus i Kościół...**“⁹ Na koniec homilii, która topiła niejedno serce Ojciec św. powiedział – „**Z całego serca błogosławie. Bóg zapłać... Bierzmy się do pracy w Rzymie. Starajcie się o paszporty**“.¹⁰ No i parafianie Rymanowa Zdroju postarali się. W dniach 13 do 21 czerwca 1998 roku odbyła się dziękczynna pielgrzymka do Rzymu organizowana przez archidiecezję przemyską. Opiekunem pielgrzymki parafian z Rymanowa Zdroju byli: ks. Feliks Paściak oraz ks. Marek Słysz Proboszcz sąsiedniej parafii – Królik Polski.

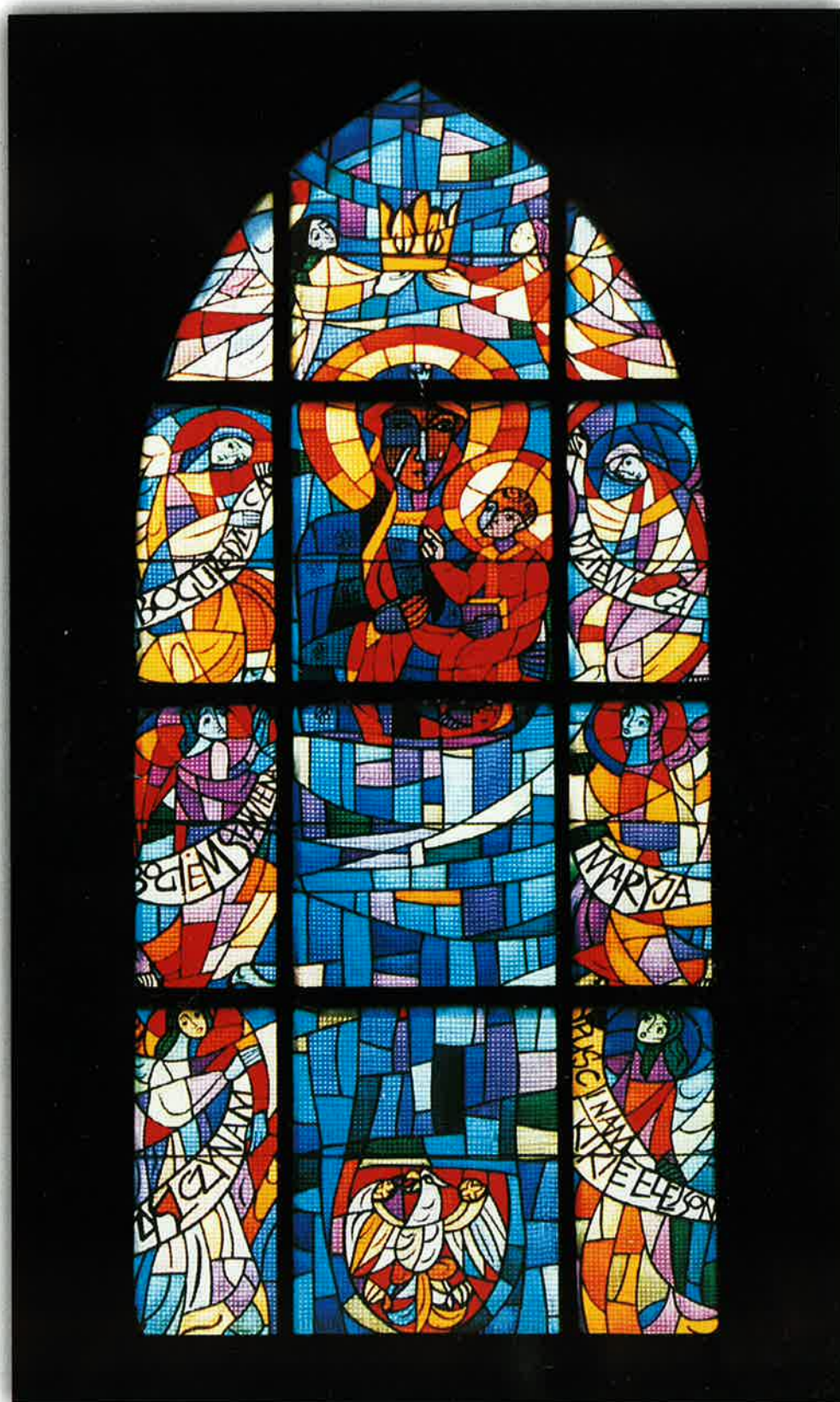
***

Październik roku 1997 – rekolekcje ewangelizacyjne – ogromne przeżycie dla wiernych naszej parafii. W dniach 3–12 X zespół ewangelizacyjny prowadzi spotkania w obrębie „Róż Rodzin“. Jednocześnie odbywają się w kościele nabożeństwa i katechezy. Czas rekolekcji określa ks. Proboszcz jako okazję, aby: „ocenić swą sytuację we wszechświecie, zachwycić się Bogiem, docenić własną wartość, przyznać wartość innym, rozbudzić dobre pragnienia, pozwolić się kształtować według Chrystusowego wzoru“.

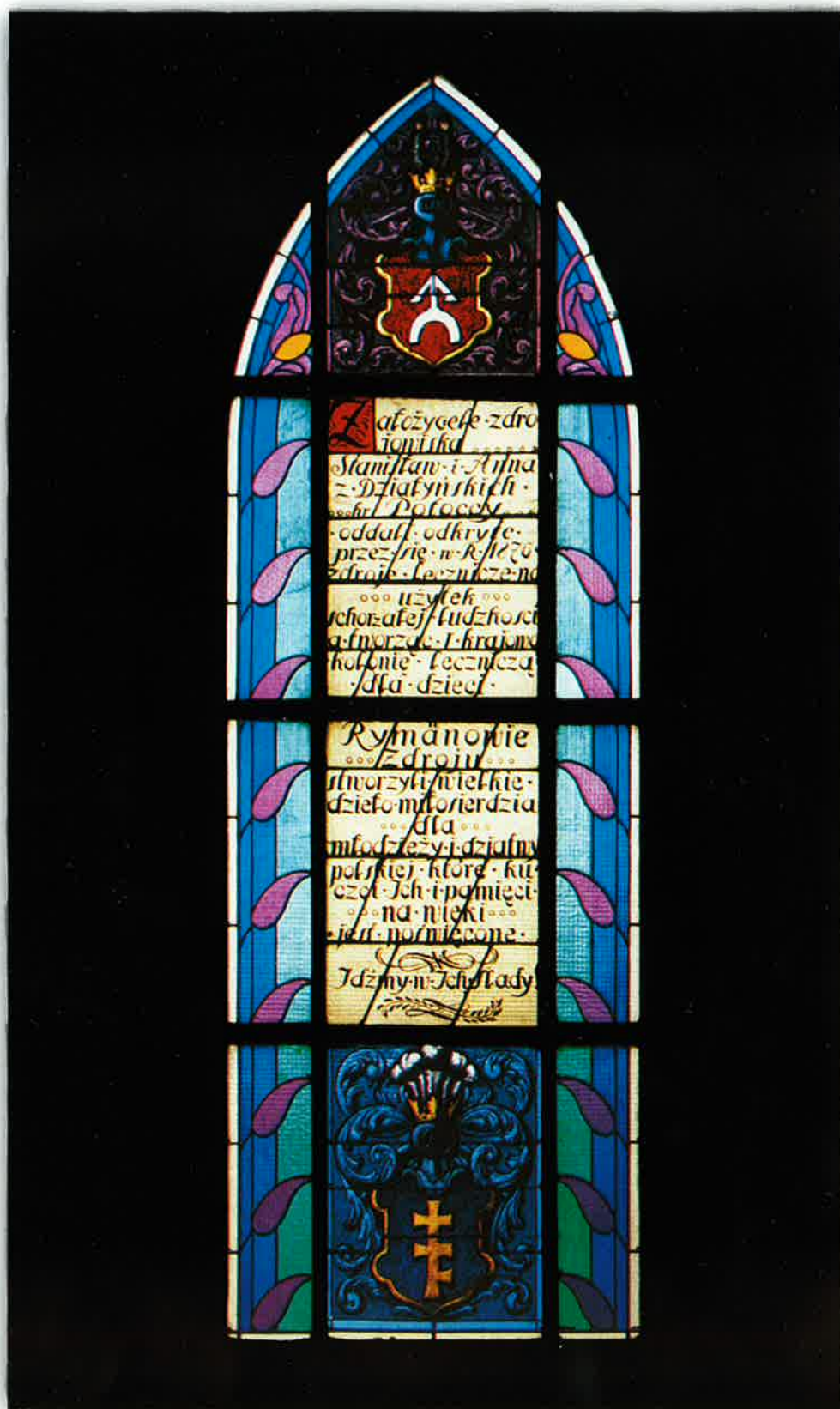
Kolejne rekolekcje tym razem formacyjne odbywają się latem w Strzyżowie (1998 r.). Atmosferę i ducha oraz przeżycia rekolekcyjne można by oddać posługując się cytatem z książki „Ojciec powiedz mi słowo“ (Jean Lafrance) „...zostałeś dotknięty gorączką Chrystusa, poczułeś Jego smak, który możesz odkryć w miłości ludzkiej czy życiu zakonnym. Miłość, którą objawia ci oblicze Chrystusa, nie zawsze jest tą, którą pragniesz, ale może być tą, której nie masz i na którą pozostaje puste miejsce...“.¹¹

***

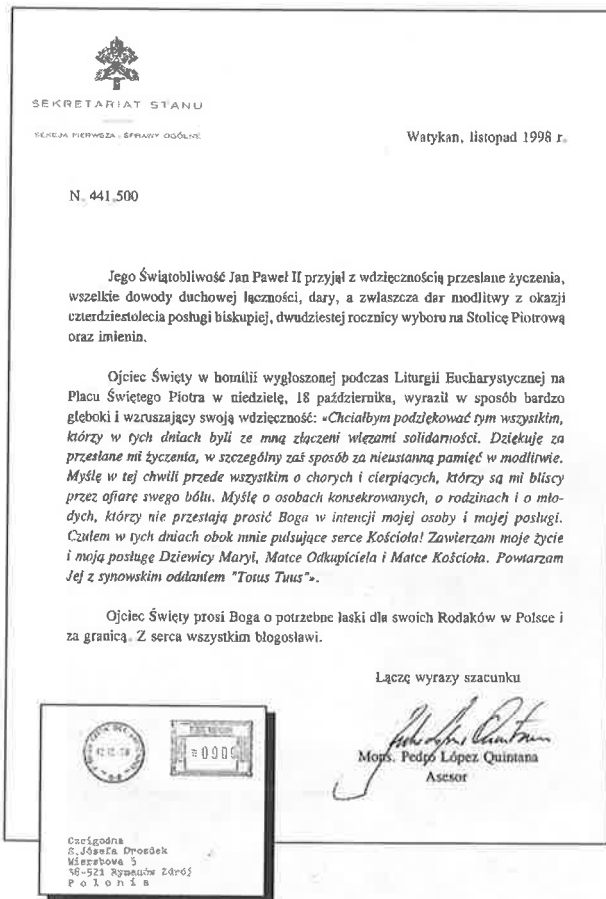
Obecnie jeszcze na wiosnę ks. Proboszcz zaczyna rozbudowę świątyni. – „**Ludzie widząc potrzebę rozbudowy kościoła, a w przyszłości nowej plebani, ofiarnie składają na ten cel pieniądze**“ – mówi ks. Proboszcz.

Rymanów Zdrój. Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika. Witraż w południowym oknie transeptu z wizerunkiem M.B. Częstochowskiej, ufundowany w roku 1979 przez parafian staraniem ks. Franciszka Penara. Fot. J. Wygoda.

Rymanów Zdrój. Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika. Witraż we wschodnim oknie północnego ramienia transeptu, ufundowany ok. 1915 r. przez Stanisława i Annę z Działyńskich Potockich. W zwieńczeniu kartusz z herbem Ogończyk Działyńskich, w strefie dolnej herb Piława Potockich. Fot. J. Wygoda.

majątku ...dla tej okolicy biednej; ale gdyby się ono stać miało źródłem zgorznienia, obniżenia wiary dla tutejszego zakątka.. O! Niech Bóg da, niech się raczej schowa pod ziemię..“.

Nutka pesymizmu być może zabrzmiała w ostatnich słowach, jednak źródła wód biją nadal, wiara się pogłębia a nadzieja nie opuszcza nas, iż Uzdrawisko ostoi się jako „źródło życia“ dla tutejszej ludności, a dla ludzi szukających tu ciszy, spokoju i zdrowia będąc źródłem zadowolenia, radości i pokoju“.

Kościół parafialny. Fot. Tadeusz Śliwka, 1993 r.

Jest to niejako uwieńczeniem ćwierćwiecza Parafii Rymanów Zdrój. Jednakże najważniejszym wydarzeniem roku 1999 są misje parafialne, które odbędą się w dniach od 30 kwietnia do 8 maja. Przygotowaniem do misji są między innymi wcześniejsze rekolekcje, które odbywały się w październiku, listopadzie i grudniu ubiegłego roku.

Głębokie w treści i pełne Miłości Bożej oraz zmuszające do refleksji katechezy, głosili: ks. Feliks Paściak, ks. Marian Bocho, ks. Paweł Biernat, ks. Paweł Filip, ks. Jan Smoła, ks. Jacek Rosół, ks. Ryszard Królicki, ks. Grzegorz Bechta, ks. Marek Wilk, ks. Sławomir Nowak, ks. Jerzy Sośnicki i ks. Marian Hoffman. Każde zdanie, wszelka myśl trafiały prosto w serce i przenikały duszę jak i umysł do głębi jak również kierowała uczucia ku Miłości Bożej. A co więcej; ks. Paweł Biernat – oprócz porwijących katechez (...“perła – mówił – którą jest nasza wiara, a która nie zawsze świeci...“) wspólnie z Tadeuszem Śliwką, każde rekolekcje uświetniali muzyką i śpiewem, który niczym modlitwa serca, zbliżał do Najwyższego.

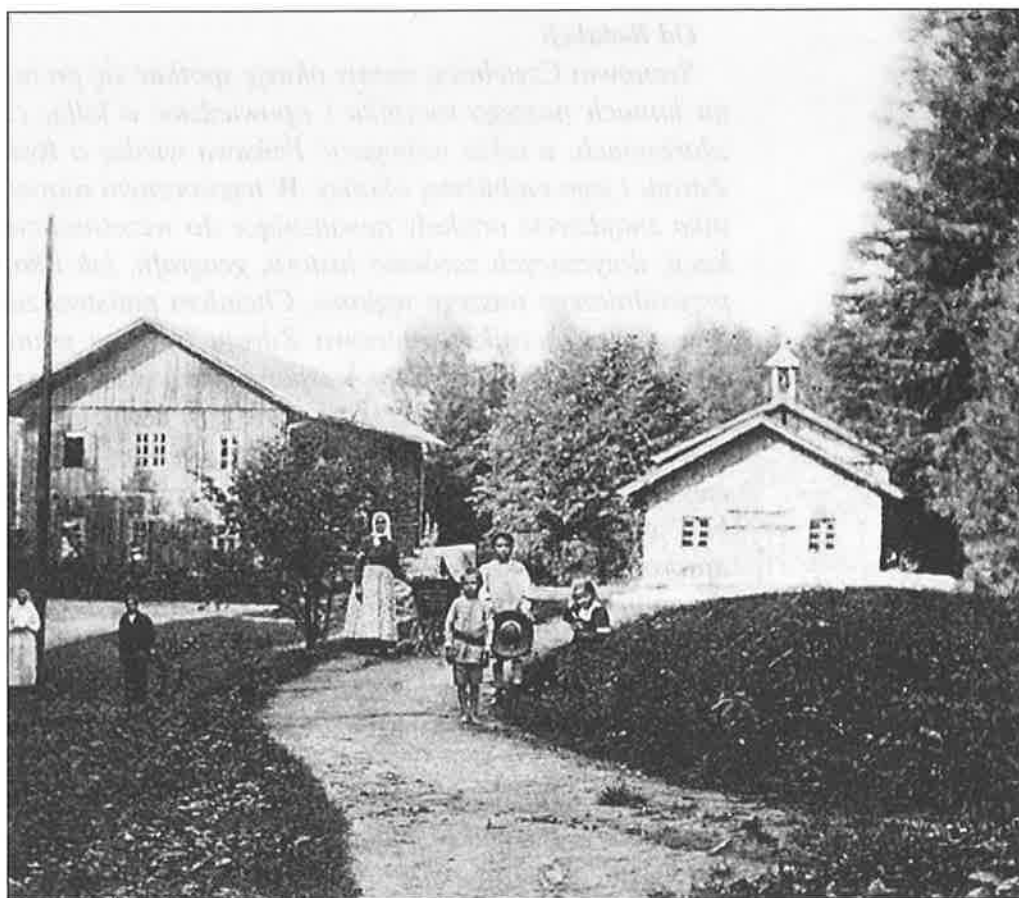
***

Na koniec jeszcze raz wróćmy do słów hr. Stanisława Potockiego – człowieka głębokiej wiary i pokładającego ufność jedynie w Bogu – „...tu będzie źródło

Przypisy

1. Anna Potocka, *Mój Pamiętnik*, Kraków – Nakładem Rodziny, 1927, s. 217.
2. Tamże, s. 217.
3. Tamże, s. 272.
4. Tamże, s. 277.
5. Tamże, s. 278.
6. Tamże, s. 330.
7. Tamże, s. 276.
8. Kronika Parafialna.
9. *Jan Paweł II w Polsce*, Wydawnictwo Znak. Kraków 1997, s. 213.
10. Tamże, s. 215.
11. Jean Lafrance, *Ojciec powiedz mi słowo*, Edycja św. Pawła, Częstochowa 1998, s. 172.

Rymanów Zdrój. Kaplica (fragment pocztówki wydanej nakładem M. Nadziakiewicza w Rymanowie).